

Avsändare

Ann-Sofie Wernersson

Sammanställning av hur ytvattenkriterier har tagits fram

I tabellen nedan redovisas om ytvattenkriterier i Naturvårdsverkets riktvärdesmodell baseras på effektbaserade bedömningsgrunder (även kallat EQS-värden, *Environmental Quality Standards*) i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten (HVMFS 2019:25) och vad underlaget i annat fall är. I tabellen angivna referenser finns i bilaga 1¹ till Naturvårdsverkets rapport 5976². Notera att alla bakgrundshalter och EQS-värden som diskuteras avser limniska vatten.

Förkortningar i tabellen:

EQS = *Environmental Quality Standard*

AA-EQS = årsmedelvärde (för ytvatten)

MAC-EQS = maximal tillåten koncentration (för ytvatten)

NOEC = *No Observed Effect Concentration*, högsta testade koncentration där ingen effekt observerats

PNEC = *Predicted No-Effect Concentration*, koncentration som inte förväntas medföra effekter

Ämnen/ämnesgrupper	Baseras ytvattenkriteriet ($C_{crit-sw}$) på EQS?
Pentaklorfenol (PCP), triklorbensener, tetraklorbensener, pentaklorbensener, diklormetan, triklormetan ³ , koltetraklorid, 1,2-diklorethan ⁴ , trikloreten, tetrakloreten, dinitrotoluen, bensen ⁵	Ja, (då preliminärt) AA-EQS dividerat med två.
Hexaklorbensener	Nej, AA-EQS har strukits i samband med 2013 års revidering av direktivet om prioriterade ämnen. $C_{crit-sw}$ baseras på RIVM (2011)

¹ Naturvårdsverket (2016). *Bilaga 1 – Sammanställning av indata till riktvärdesmodellen*.
<https://www.naturvardsverket.se/4ac35e/globalassets/vagledning/forenaded-omraden/riktvarden/bilaga-1-sammanstallning-indata-berakningsmodellen.pdf>

² Naturvårdsverket (2009). *Riktvärden för förorenad mark. Modellbeskrivning och vägledning*. (Rapport 5976).

³ $C_{crit-sw}$ för triklormetan används också för dibromklormetan och bromdiklormetan

⁴ $C_{crit-sw}$ för 1,2-diklorethan används också för 1,2-dibrometan. $C_{crit-sw}$ för 1,1,1-triklorethan baseras på klorerade alifater.

⁵ $C_{crit-sw}$ för bensen används också för toluen, etylbensen, xylene. Även $C_{crit-sw}$ för aromater C8-C10 baseras på riktvärde för BTEX.

Ämnen/ämnesgrupper	Baseras ytvattenkriteriet ($C_{crit-sw}$) på EQS?
Cyanid ⁶ , fenol, monoklorfenol, diklorfenoler, triklorfenoler, tetraklorfenoler	Nej, EQS saknas. $C_{crit-sw}$ baseras på bl.a. RIVM (2001e).
Klorbensen	Nej, EQS saknas. $C_{crit-sw}$ baseras på CCME (1999n) och RIVM (2001e).
Diklorbensener	Nej, EQS saknas. $C_{crit-sw}$ baseras på CCME (1999n), RIVM (2001e) och ECB (2004b).
Antimon, arsenik, barium, bly, kadmium, kobolt, koppar, krom (tot och VI), kvicksilver, molybden, nickel, vanadin, zink	Nej. $C_{crit-sw}$ baseras på bakgrundshalter.
Dioxiner och PCB	Nej. $C_{crit-sw}$ baseras på bakgrundshalter.
Alifater (C5-C8; C8-10; C10-12; respektive C12-16 ⁷)	Nej, EQS saknas. $C_{crit-sw}$ baseras på RIVM (2004).
Aldrin och dieldrin; Summa DDT; diuron; irgarol	Ja, AA-EQS dividerat med två
PAH-L ⁸ (=naftalen, acenaften och acenaften)	Ja, $C_{crit-sw}$ för PAH-L är AA-EQS för naftalen dividerat med två.
PAH-M ⁹ (=fluoren, fenantren, antracen, fluoranten och pyren)	Delvis, $C_{crit-sw}$ för PAH-M är AA-EQS för antracen dividerat med två. Notera att $C_{crit-sw}$ ligger högre än AA-EQS för fluoranten men lägre än MAC-EQS för antracen och fluoranten.
PAH-H (=bens(a)antracen, krysen, bens(b)fluoranten, bens(k)fluoranten, bens(a)pyren, dibens(ah)antracen, benso(ghi)perylene och indeno(123cd)pyren)	Nej. $C_{crit-sw}$ utgår från RIVM (2012b), viktat MPC-värde dividerat med två. Notera att $C_{crit-sw}$ ligger högre än AA-EQS för bens(a)pyren men lägre än MAC-EQS för bens(a)pyren, bens(b)fluoranten, bens(k)fluoranten och benso(ghi)perylene.

⁶ $C_{crit-sw}$ är samma för cyanid total som för fri cyanid

⁷ $C_{crit-sw}$ för alifater C12-16 används också för alifater C16-35.

⁸ $C_{crit-sw}$ för aromater C10-16 baseras på PAH-L.

⁹ $C_{crit-sw}$ för PAH-M används också för aromater C16-36

Ämnen/ämnesgrupper	Baseras ytvattenkriteriet ($C_{crit-sw}$) på EQS?
TBT	Nej. $C_{crit-sw}$ baseras på screeningdata: medianhalt dividerat med två. Notera att $C_{crit-sw}$ ligger högre än AA-EQS men lägre än MAC-EQS.
DBT	Nej, EQS saknas. $C_{crit-sw}$ baseras på Environment Canada (2009) och ICBR (2009); PNEC dividerat med två.
MBT	Nej, EQS saknas. $C_{crit-sw}$ baseras på Environment Canada (2009); PNEC dividerat med två.
Organiska tennföreningar	Nej. EQS saknas. $C_{crit-sw}$ baseras på en viktning av motsvarande värden för TBT, DBT och MBT.
Summa kvintozen och pentakloranilin	Nej, EQS saknas. $C_{crit-sw}$ baseras på toxicitetsdata sammanställda av USEPA (2006b).
PFOS ¹⁰	Ja, AA-EQS. Notera att AA-EQS baseras på biota-EQS omräknat till vatten, dvs. skyddar även mot indirekta risker vid konsumtion av fisk.

¹⁰ Preliminärt riktvärde. Pettersson, M, Ländell, M, Ohlsson, Y, Berggren Kleja, D, Tiberg, C (2015). *Preliminära riktvärden för högfluorerade ämnen (PFAS) i mark och grundvatten* (SGI Publikation 21). Statens geotekniska institut, Linköping.